RAPORT I IMPLEMENTIMIT TE MAMOGRAFISË MOBILE

PROJEKTI "MA-MO"

Regjioni i Zhupës (Komuna e Prizrenit)

Nga: Dr.Ardian Biçaku[1,2]

[1]SHSKUK/QKUK Klinika e Radiologjis, Prishtinë
[2]Koordinator i Mamografisë Mobile në SHSKUK

Periudha e raportimit: 12 Maj – 28 Maj, 2015

Korrik, 2015

Mamografia Mobile në Regjionin e Zhupës

Mamografi Mobil ka qëndruar në Regjionin e Zhupës nga data 12.05.2015 deri më datën 28.05.2015. Janë ekzaminuar gjithësej 143 femra. Regjioni i Zhupës kryesisht banohet nga komuniteti Boshnjak dhe nuk posedon aparat mamografik.
Organizimi, bashkëpunimi dhe pritja nga stafin lokal ka kaluar konform planit te implemetimit të Mamografit Mobil. Kontribut të madh i takon Deputetet Znj.Dude Bajle nga kjo zonë.
Gjatë këtyre 13 ditë pune në Regjionin e Zhupës janë ekzaminuar 143 femra, mesatarisht nga 11 femra në ditë.

Leximi i ekzaminimeve mamografike në Regjionin e Zhupës është bërë nga radiologët e spitalit regjional të Prizrenit.

Grafiku 1.*Numri i ekzaminimeve gjatë ditëve të qëndrimit në Regjionin e Zhupës.*

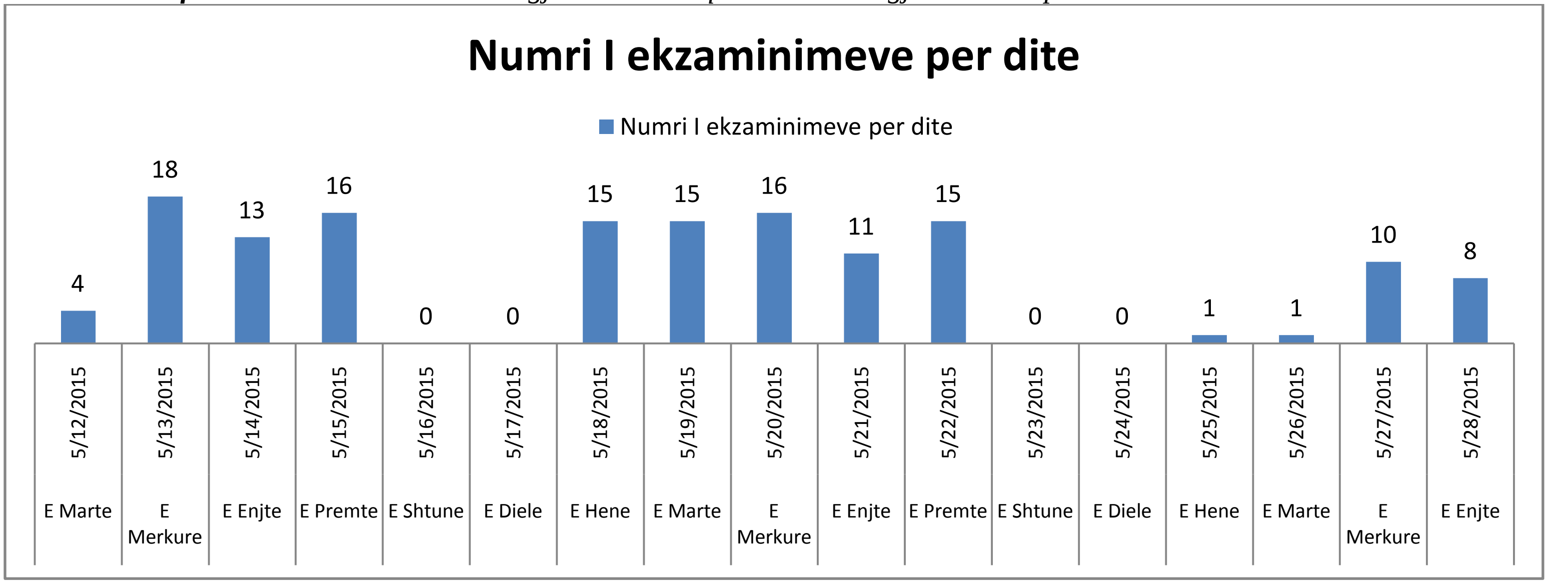

1. **Të dhënat nga ekzaminimet mammografike në Regjionin e Zhupës**

Në Regjionin e Zhupës janë ekzaminuar gjithësej 143 femra. Përgjigja e femrave për ekzaminim mamografik, ashtu si në komunat paraprake, ishte e kënaqshme, me disa tejkalime te kritereve te moshës.

Të gjitha të ekzaminuarat janë nga komuniteti boshnjak.

Tabela 1. Mosha e femrave të ekzaminuar në Regjionin e Zhupës.

Minimal age	29
Maximal age	76
Mean age	50.80

Tabela 2. Stratifikimi i moshës dhe numri i pacientëve në grupmosha.

	<40	40-49	50-69	>70	Totali
No.women	10	64	65	4	143
%	7.0	44.8	45.5	2.8	

Rreth 77% femrave kanë bërë për herë të parë mammografinë (MMG 1), 22.4% MMG për herë të dytë dhe vetëm 1 rast është që ka bërë MMG për herë të tretë (MMG 3).
Në bazë të të dhënave në 32 femrat të cilat janë ekzaminuar për herë të dytë me MMG (MMG2); MMG e fundit sillet nga 1 vit deri në 17 vite me një mesatare prej 5 vjet dallim kohorë nga mamografia e parë.

Tabela.3. Mammografi (MMG) për herë të parë, dytë dhe tretë.

MMG during life	N	%
MMG 1	110	76.9
MMG 2	32	22.4
MMG 3	1	0.7
MMG 4	0	0.0
	143	100.0
MMG not defined	0	0.0
Total	143	100.0

Vlerësimi i gjetjeve nga ekzaminimet mammografike është bërë në bazë të BIRADS leksikonit.
BIRADS 0 – kërkohet ekzaminim shtesë (ultrazë apo projeksion shtesë mammografik)
BIRADS 1 – pa ndryshime evidente
BIRADS 2 – gjetje beninje
BIRADS 3 – gjetje probabilisht beninje
BIRADS 4 – (A,B,C) - gjetje të dyshimta,
BIRADS 5 – gjetje shumë të dyshimta për malinjitet,
BIRADS 6 – diagnozë e mëhershme e verifikuar me biopsi për malinjitet.

Rekomandimet për ekzaminime shtesë (ultrazë apo projeksion shtesë mammografik) BIRADS 0 kanë rezultuar 3.3% (N=3) dhe janë ordinuar në Spitalin Regjional të Prizrenit.
.

Mungojnë informatat për evaluimet e mëtutjeshme për kategoritë BIRADS 0 -- kërkohet koordinim me spitalin regjional te Prizrenit dhe SHSKUK për ekzaminime shtesë.
Vlerësimet BIRADS 1 dhe 2 janë 80 (88%) raste, dhe kësaj kategorie i është ordinuar skrining mamografia pas 1 viti.
BIRADS 3 janë regjistruar 7 raste; është ordinuar përcjellje e shkurtër e ndryshimeve (6 muaj)
BIRADS 4 është regjistruar 1 rast; e cila është ordinuar në SR Prizrenit.

Tabela 4. BIRADS vlerësimi i femrave të ekzaminuara në Regjionin e Zhupës.

BIRADS assesment	N	%
BIRADS 0	3	3.3
BIRADS 1	52	57.1
BIRADS 2	28	30.8
BIRADS 3	7	7.7
BIRADS 4	1	1.1
BIRADS 5	0	0.0
BIRADS 6	0	0.0
Total te vleresuara	91	63.64
Te pa vleresuara	52	36.36
	143	100.00

Në baze të ACR vlerësimit të dendësisë së gjinjëve, nga të dhënat e mbledhura kanë rezultuar se mbi 81.3% (N=48) i takojnë kategorisë me densitet të ulët (ACR 1 dhe 2), që sikurse dhe në paraprake (Gjilan 78%, Kamenice 81.3%, Viti 96%), argumenton për efektshmërinë e mamografisë si metodë skriningu në popullatën e Kosovës.
Kategoritë ACR 3 dhe 4 kanë rezultuar 18.6% (N =11) dhe për kompletim të ekzaminimit preferohet ekzaminimi me ultrazë.Duhet te kemi parasysh gjithashtu se vetem 41% te rasteve jane vlerësuar për ACR dëndësinë e gjinjëve dhe vlerat mund të ndyshojnë.

Tabela 5. ACR vlerësimi dendësisë së gjinjëve

ACR breast density assesment	N	%
ACR A (1)	14	23.7
ACR B (2)	34	57.6
ACR C (3)	10	16.9
ACR D (4)	1	1.7
Total assesed	59	41.3
No assesment	84	58.7
Total	143	100.0

Lindshmëria e femrave të ekzaminuar sillet rreth 3.3 lindje.
Rreth 61.5% të femrave të ekzaminuara kanë nga 2-5 lindje.

Anamnezë pozitive familjare për kancer të gjirit kanë rezultuar 6.3% (N=9) nga femrat e ekzaminuara.

Tabela 6. Anamnezë familjare për kancer të gjirit në rastet ku është marrr informata.

Positiv familiar anamnesis of BC	N	%
Pozitive	9	6.3
Negative	134	93.7
	143	100.0
No information	0	0.0
Total	143	100.0

Mikrodatat mbi gjeneralet e pacientëve, informatat tjera të marra përmes pyetësorit në formë elektronike dhe të shtypura janë pjesë e të dhënave shëndetësorë personale të pacientëve dhe mund të shfrytëzohen nga mjeku i tyre apo me kërkesë të IKSHPK (Instituti Kombëtar i Shëndetit Publik i Kosovës).

2. Vështirësitë e hasura

2.1. Vështirësitë teknike

- Vështirësitë në komunikim (shpenzimet e telofonisë mobile) vazhdojnë të shkaktojnë vonesa në shkëmbim të informatave, dhënjen e udhëzimeve dhe ofrimin e zgjedhjeve të shpejta ndaj kërkesave të ekipës në terren.
- Mungesa e përshkrimit dhe ruajtjes elektronike e raporteve mamografike ka shkaktuar që në disa raste informatat ne kete raporti të jenë të pjesëshme.

2.2. Vështirësitë kadrovike

- Mungesa e radiologut permanent në ekipë të terrenit që do të monitoroj kualitetin e punës në terren.

2.3. Vështirësitë në mbledhjen e informatave për pacientët me gjetje të dyshimta

- Pacientët me gjetje mamografike që kërkojnë evaluim të mëtutjeshëm janë referuar në Spitalin Regjional të Prizrenit dhe mbledhja e të dhënave për gjetjet përfundimtare te këta pacient vazhdon të jetë e vështirë.

3. Zgjedhjet e sugjeruara

- Sigurimi i formës elektronike të raportimit/ruajtjes së ekzaminimeve mamografike.
- Kompletimi i ekipës së terrenit me së paku një radiolog permanent.
- Sigurimi i formave të komunikimit në mes të stafit (mbulimi i shpenzimeve të telefonisë).

- Ngritja e kapaciteteve teknike dhe kadrovike në Klinikën e Radiologjisë, Departmentin e Imazherisë së Gjirit – si qendër referente për rastet me gjetje të dyshimta ku do të kryhet imazheria komplete dhe definitive diagnostike. Përpilohet dhe dorëzohet në shqyrtim Projekti "Ma-Mo-2" per evaluim definitiv te pacienteve me gjetje BIRADS – 0 në kuadër të QKUK-se.

4. Plani për periudhën e ardhshme

- Nga 29.05.2015 deri më 04.06.2015, me Mamografi mobil planifikohet te ekzaminohen grate nga MSH.
- Nga data 08.06.2015 deri më 18.06.2015 planifikohet vendosja e mamografit mobil ne Komunën e Novobërdës.